

Notat

Ref: 15/4367- (15/38151) - HOS
Dato: 14.10.2015
Sak: 15/4367 DIVERSE OM LITURGI OG MUSIKK

Emne: høyringsdokument - Liturgisk musikk

Samandrag

I høyringsforslaget som no føreligg, finst ein *grunntone* - som kan hende kling kraftigare enn dei andre tonane: Den norske kyrkja - kyrkjesamfunnet, folkekyrkja, har eit overordna ansvar for at medlemmene i kyrkja får høve til å kjenne att, lære og bli glade i dei liturgiske melodiane i ei heilt vanleg gudsteneste kvar som helst i landet. Eit spirande håp i dét høyringa tek til, er at denne liturgiske musikken kan sameine og verke samlande, at musikken i gudstenesta kan syngje seg inn og bli ein del av den enkelte sitt «liturgiske språk», ein del av kulturarven og av det økumeniske fellesskapet.

Då ny gudstenesteordning tok til å gjelde, første søndag i advent 2011, hadde musikken ein annan status enn materialet som elles var sendt ut til kyrkjelydane. Den liturgiske musikken hadde ikkje vore evaluert og vedteken av Kyrkjemøtet, men skulle framleis prøvast ut lokalt, fram til endeleg vedtak i 2017.

Kyrkjemøtet 2015 gjorde følgjande vedtak: «Kyrkjemøtet sluttar seg til tidsplanen som er lagt fram for evaluering og fullføring av gudstenestereforma, og som fører til at Kyrkjemøtet 2017 kan gjere endeleg vedtak om den liturgiske musikken». Vidare heiter det: «Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet finne fram til ei avgrensa mengd med liturgisk musikk, som utgjer hovudseriane. Kyrkjemøtet rår til at hovudseriane vert nytta til dei fleste hovudgudstenester i kyrkjelydar over heile landet.» (sak KM 05/15)

Nemnd for gudstenesteliv (NFG) sette i september 2014 ned eit liturgisk musikkutval, LMU, som fekk i oppgåve å sortere det musikk materialet som har vore sendt til utprøving, og å arbeide ut eit forslag til liturgisk musikk for hovudgudstenesta. Forslaget frå LMU vart einstemmig vedteke i NFG i juni 2015: «NFG sluttar seg til LMUs forslag til hovedserier for liturgisk musikk. Forslaget har et omfang og et innhold som svarer godt til Kirkemøtets bestilling» (NFG 11/15).

Kyrkjerådet (KR) handsama sak KR 48/15 Liturgisk musikk i september 2015. KR vedtok einstemmig, og utan endringar, å sende forslaget til liturgisk musikk ut på høyring. Høyringssvara vert samla inn digitalt, gjennom ei undersøking via Quest Back. Alle som ønskjer å delta i høyringa, får høve til det. Høyringsinstansane får tilsendt eit hefte med den liturgiske musikken, «Forslag til LITURGISK MUSIKK for hovudgudstenesta i Den norske kyrkja», som er vedlegg til dette høyringsdokumentet. Høyringa varer frå oktober til desember 2015, med høyringsfrist 21. desember.

Liturgisk musikkutval sitt forslag til liturgisk musikk for hovudgudstenesta inneheld fem hovudseriar til bruk i hovudgudstenestene, samt ei tilråding når det gjeld dei andre sanglege ledda i ei hovudgudsteneste. Nemnd for gudstenesteliv rår til at all den liturgiske musikken, til alle sanglege ledd, vert vedteken i Kyrkjemøtet 2017. Likeeins rår NFG til at retningsliner for bruk av ulike tekstformer, til alle ledd som kan syngjast, vert avklart i 2017.

Forslaget til liturgisk musikk

Her følgjer ei oversikt over innhaldet i kvar av dei fem hovudseriane. I nokre tilfelle er det lagt inn større eller mindre justeringar etter at «den store raude permen» med liturgisk musikk vart gjeven ut i 2011. Det fullstendige høyringsmaterialet er såleis ikkje å finne i permen, men i ei eiga trykksak som vert sendt ut i høve høyringa hausten 2015.

Dei tre allmenne seriane:

Allmenn 1 (i hovudsak Høgmessemusikken frå 1977. Vert frå no av kalla «allmenn 1»):

Kyrie: a) Trond H.F. Kverno (i original form)

b) Halfdan Nedrejord

Gloria: a) Rolf Karlsen (kort form av tekst og musikk)

b) Rolf Karlsen (fullstendig form)

c) Laudamus-varianten *Alene Gud*, med dei to tekstvariantane som står i gudstenesteboka.

Sanctus: Graduale Romanum/Messebok for Den norske kyrkja/ved Egil Hovland.

Sats: Hovland.

Agnus Dei: Trond H.F. Kverno

Allmenn 2 (Samansett serie, vert frå no av kalla «allmenn 2»):

Kyrie: Mari Tesdal Hinze

Gloria: a) Odd Johan Overøye (kort form av tekst og musikk)

Sanctus: Odd Johan Overøye (fullstendig form)

Agnus Dei: Tore W. Aas

Allmenn 3 (Trond H.F. Kverno: *Missa ex ore infantium*, vert frå no av kalla «allmenn 3»):

Messa inneheld alle ledd i gudstenesta ein kan syngje til. Lokalt kan ein òg velge å nytte berre ordinarieledda frå denne, og elles nytte musikk frå Allmenn 1. Heile messa vert trykt i samanheng, i tillegg vert forbønningssvaret trykt saman med dei andre forbønningssvara.

Fastetidsserien:

Kyrie: Terje Kvam

Sanctus: Per Steenberg

Agnus Dei: Henrik Ødegaard, etter folketone frå Trysil

Festtidsserien:

Kyrie: Trond H.F. Kverno (side 678 i permen)

Gloria: Trond H.F. Kverno (side 679)

Sanctus: Henrik Ødegaard, etter norsk/dansk folketone

Agnus Dei: etter GR ved Agnar Sandvik. Sats: Egil Hovland (høgmessemusikken 1977)

Musikk til proprieledd: Musikken til utvalde proprieledd (ledd utanom ordinarieledda som er nemnte ovanfor) vert trykt og gjeven ut samstundes med ordinariemusikken.

Saka *Liturgisk musikk for Den norske kyrkja* vert med dette sendt på høyring til bispedømeråda, biskopane, utvalde kyrkjelydar, utdanningsinstitusjonar, arbeidsgjevar- og arbeidstakarorganisasjonar og andre aktuelle instansar.

Saksorientering

Bakgrunn

Høyring på gudstenestereforma fann stad i tida frå hausten 2008 til hausten 2009. Materialet som kom inn i høyringa tyda på at kyrkjelydane generelt sett hadde prioritert andre krevjande høyrings- og utprøvingssaker framfor liturgisk musikk. Kyrkjerådet sitt kyrkjemusikalske utval, KMU, gav råd om at utprøvinga av liturgisk musikk skulle halde fram enno ei tid, sjølv om dette ville innebere at den liturgiske musikken ville verte vedteken seinare enn resten av ordninga. Kyrkjemøtet 2010 følgde tilrådinga frå KMU, og vedtok at utprøvinga skulle halde fram.

Permen «Liturgisk musikk for Den norske kyrkja» kom ut i 2011, og i føreordet står det mellom anna å lese: «Når Kirkerådet sender dette omfattende materialet til utprøving i menighetene, skjer det med tanke på en senere evaluering av musikken.»

Liturgisk musikkutval (LMU) starta sitt arbeid i januar 2015. Utvalet har arbeidd seg gjennom heile materialet med musikk i permen «Liturgisk musikk for Den norske kyrkja» (Eide, 2011), samt anna materiale Kyrkjerådet har fått inn i løpet av den perioden utprøvinga har funne stad.

LMU har hatt relevante rapportar og fagartiklar å stø seg på, mellom anna forskningsrapporten «Noe falt i god jord - den norske kirkes gudstjenestereform sett fra menighetsnivå» (KIFO-rapport 2013:2), utvalde artiklar frå «Gudstjeneste à la carte: Liturgireformen i Den norske kirke» (Verbum akademisk 2015. Red. Anne Haugland Balsnes mfl.) og svara frå Quest Back-undersøkinga om liturgisk musikk som gjekk ut på nyåret 2015. Kyrkjemøtet 2015 handsama KM 05/15 Utprøving av liturgisk musikk. Kyrkjemøtet 2015 støtta Kyrkjerådet si handsaming av saka etter Kyrkjemøtet 2014, og slutta seg til tidsplanen om høyring hausten 2015 og endeleg vedtak i 2017. Samstundes gav Kyrkjemøtet 2015 konstruktive innspel til prosessen, og bidrog til å konkretisere og tydeleggjere oppgåvene som stod att.

Forslaget LMU har lagt fram, og som Kyrkjerådet no sender til høyring, har eit innhald som stemmer godt overeins med kva for musikk som har fått dei beste tilbakemeldingane i forskningsrapportane på gudstenestereform og liturgisk musikk. Ei breitt samansett referansegruppe har respondert på materiale frå LMU sine møter, i løpet av våren 2015. Arbeidsforma har gjort at Liturgisk musikkutval i stor grad har henta inn mange og ulike «stemmer» i samtalanane sine. Desse referansepersonane har gitt tilbakemeldingar til LMU undervegs: Nils Henrik Asheim, Geir Ivar Bjerkestrand, Johanne Bjørkhaug, Robert Coates, Bjørn Andor Drage, Tore Erik Mohn, Stephen Sirris, Tone Synnøve Øygard Steinkopf, Ragnhild Strauman og Øystein Wang.

Liturgisk musikkutval har hatt desse medlemmene: Hans Olav Baden, Thröstur Eiriksson (leiar), Ole Andreas Fevang, Karin Nelson, Kristin Vold Nese, Knut Størdal. Jan Terje Christoffersen og Merete Thomassen har site i LMU kvar sin del av perioden.

Tradisjon og fornying - ja takk, begge delar!

Som vi har sett, har Liturgisk musikkutval lagt vekt på at hovudseriane av liturgisk musikk skal ivareta ein balanse mellom det tradisjonelle og det nyskapande. I «Gudstjeneste for Den norske kyrkja» (Eide, 2011), les vi om den lutherske forståinga av gudstenesta: «Alle gudstjenesteordningar må ein forstå i spenninga mellom tradisjon og fornying.» Vidare står det å lese, om «Gudstenestelivet – mellom tradisjon og fornying»: «Struktur i gudstenesta handlar

difor om noko meir enn eit ytre rammeverk. I grunnstrukturen høyrer viktige innhaldselement heime, og på den faste staden sin i gudstenesta.»

I KM 05/15 seier komiteen noko om den felles *grunnstrukturen* i ei gudsteneste: «Den liturgiske musikken skal klinge med *Ordo, den felles grunnstrukturen*, med sine slitesterke trådar Kyrie, Gloria/Lovsong, Sanctus/Heilag, Heilag, Heilag, Agnus Dei/Du Guds Lam, og Benedicamus- Salutatio/Velsigninga. Ein kan kjenne han att, han er den same frå dag til dag, frå stad til stad, frå dei tidlegaste kyrkjetider og like til vår eiga tid og i dag. Den liturgiske musikken er *eit eige språk*. Dette språket er meint å vere kyrkja sitt språk, eit språk vi alle kan bruke, og like fullt: eit hjartespåk. Trass i ulik spiritualitet, mennesketype og musikalske preferansar, skal ein heil kyrkjelyd kunne samlast, be og lovsynge *saman*. Liturgisk musikk er eit felles bønnespråk! Den liturgiske musikken, om han er flunkande ny eller eldgammal, må vere *samlande*, noko vi *kjenner att*, og han må ha ei kraft i seg som kan røre ved dei djupaste strengane i menneskesinnet.»

Dei tre allmenne seriane

Mellom dei fem seriane som får status som hovudseriar, finn vi **tre allmenne seriar** til bruk i dei fleste hovudgudstenester, *Allmenn 1*, *Allmenn 2* og *Allmenn 3*, samt ein serie som er tenkt til bruk i festtidene, og ein serie til bruk i fastetida. I tilrådinga har LMU klart å både ta vare på mykje av det vi kjenner frå før, som bør leve vidare, samstundes med at LMU har gitt plass til mykje av det nye og verdfulle tilskotet frå permen med liturgisk musikk som kom ut i 2011.

Permenmed liturgisk musikk har vore kjelde for dei fem hovudseriane som no vert lagt fram for Kyrkjerådet. Utvalet har òg vurdert anna liturgisk musikk, mellom anna all den nyskrivne liturgiske musikken som har kome ut i løpet av gudstenestereforma. LMU har systematisk drøfta, spelt og sunge seg gjennom musikken. Spørsmålet om kva for kriterier som skal liggje til grunn for den liturgiske musikken har stått sentralt i drøftingane, og medlemmene i LMU sette tidleg ned tre kriterier som skulle vere berande for arbeidet: 1) musikken har slitestyrke 2) musikken ligg godt til rette for felles sang i forsamling, og 3) det enkelte liturgiske ledd har godt samsvar mellom tekst og musikk, samt god tekstdeklamasjon.

Komiteen i Kyrkjemøtet 2015 skriv om hovudseriane: «Mellom desse seriane bør ein finne musikk frå 1977-liturgien...» Både den tidlegare nemnte forskningsrapporten frå 2013 og Quest Back-undersøkinga om liturgisk musikk våren 2015, kan seiast å byggje opp under dette. I forslaget er det tre ulike seriar som til saman utgjer allmenn serie. **Allmenn 1** er den allmenne serien frå høgmesse-musikken 1977. I tillegg har han fått eit nytt tilskot, Kyrie av Halfdan Nedrejord. Tonespråket kan gi assosiasjonar til det samiske språket og tonefallet. Musikken er skriven til den nordsamiske liturgien, og eignar seg elles godt saman med musikken som vert å finne i Allmenn 1.

I komitémerknadene frå kyrkjemøtesaka heiter det: «...og ein av seriane bør ta utgangspunkt i rytmisk musikk og ha folkelege melodiar.» Komiteen kjem her med ei tydeleg tilråding som Liturgisk musikkutval har teke med seg i handsaminga av musikken. Liturgisk musikkutval har bevisst valt å ikkje nytte omgrepet «folkeleg», som gjerne vert nytta som ein motsetnad til høgkulturell. Utvalet opplever at omgrepet kan verke meir innsnevrande enn klargjerande. Omgrepet «rytmisk musikk» kan vere tenleg å bruke, då det peikar på eit anna utgangspunkt enn til dømes «klassisk musikk». Musikken i hovudserien **Allmenn 2** har røter i den rytmiske musikktradisjonen. I Allmenn 2 legg LMU til grunn at komponistane Mari Tesdal Hinze, Odd Johan Overøye og Tore W. Aas set rytmisk musikk inn i konteksten liturgisk musikk gjennom sterk stilforståing og melodios stemmeføring. Sjølv om vi gjennom fleire tiår har brukt moderne rytmisk musikk i kyrkjeleg samanheng, er det nytt i Den norske kyrkja at nedskriven og offisiell messe-musikk, til bruk på fast basis, har dette utgangspunktet.

Allmenn 3 er den einaste heile messa i forslaget frå LMU som er skriven av ein og same komponist. Den utgjer en heilskap som kan nyttast slik den står, eller ein kan velgje å kun nytte musikken til ordinarieledda. Musikken var i utgangspunktet skriven for barn, og er enkel å lære for både barn og eldre. Trond H.F. Kverno skreiv denne messa på oppdrag frå Den katolske kyrkja i Sverige, og kan ivareta eit økumenisk perspektiv. Musikken er enkel å lære og enkel å bruke, mellom anna i at kyrkjelyden gjentek melodien etter ein forsongar. Det er høveleg å byggje ut instrumentariet med kor og fleire instrument, der ein har ressursar til det. Hovudseriane **Allmenn 2** og **Allmenn 3** er to seriar som på kvar sin måte utvidar det musikalske spekteret innanfor dei tradisjonelle rammene av ein allmenn serie med liturgisk musikk i Den norske kyrkja. LMU har lagt vekt på at desse to seriane, i tillegg til å oppfylle dei kriteria vi før har nemnt, har kvalitetar som gjer dei godt eigna som fast gudstenestemusikk. Begge seriane har tydelege sjangertrekk frå kvar sin musikalsk tradisjon, og samstundes har melodiane i begge desse seriane kvalitetar som gjer at begge seriane kan høyre heime i kyrkjelydar med ulik musikalsk profil.

Musikk i faste og fest

Eit moment som har fått brei støtte i Quest Back-undersøkinga våren 2015, er å ivareta kyrkjeårsperspektivet i den liturgiske musikken. LMU har vore bevisst at mange kyrkjelydar vurderer det slik at dei ikkje ønskjer eller har kapasitet til å bruke ulike melodiar til dei ulike tidene. Andre kyrkjelydar har valt seg ut delar av festtids- eller fastetidsmusikken frå høgmesse-musikken 1977, og har nytta desse som supplement til Allmenn serie i dei aktuelle tidene. LMU har ikkje hatt tilgang til informasjon om kor mange kyrkjelydar som nyttar fastetidsserien og festtidsserien per i dag. I vurderinga av korleis perspektivet skulle verte ivareteke, har utvalet lagt vekt på at «for kyrkjelydar som nyttar ulike melodiar etter kyrkjeåret, er val av melodiar ein vesentleg del av fastetida og av festen.»

I **fastetidsserien** har LMU valt å vidareføre Sanctus frå fastetidsserien 1977, medan Agnus Dei frå festtidsserien 1977 er vidareført i **hovudserien for festtidene**. Utvalet meiner desse to ulike ledda har stått sterkt i vår tradisjon, og har vurdert det som høgst verdfullt å framleis å la dei prege tonen i gudstenestelivet. Så har utvalet gitt plass til nyare norsk kyrkjemusikk i dei andre ledda. Her finn vi musikk av komponistane Trond Kverno, Terje Kvam og Henrik Ødegaard. Musikken for fastetid og musikk for festtidene har, samla sett, element frå nokre av dei sterkaste røtene vi har i vår kyrkjemusikalske tradisjon, frå gregoriansk, norske folketonar og frå norsk kyrkjemusikktradisjon i generasjonar før vår eigen.

LMU viser elles til refleksjonane kring kyrkjeårsperspektivet, nemnt ovanfor, og meiner dette perspektivet vert godt ivareteke både gjennom dei enkelte satsane og heilskapen innanfor kvar av seriane. Med sitt særeigne preg kan fastetidstonen stemme hjarta og sinn til sjølvransaking, kamp og klage, medan dåmen av fest har ein eigen evne til å løfte sjela og opne sansane, i glede og takksemd.

Fleksibilitet og valfridom

Ungdommen sitt kyrkjemøte (UKM) 2014 har sagt at «UKM ønsker å løfte frem viktigheten av å ha fleksibilitet og valgfrihet i valg av musikk og uttrykksformer.» Kyrkjerådet vurderer det slik at dei tre allmenne seriane og dei to kyrkjeårsvariantane ivaretek eit behov for variasjon og breidd.

Annan liturgisk musikk enn hovudseriane kan framleis nyttast ved særskilte høve, slik det òg var tilfelle før ny gudstenesteordning tok til å gjelde. Omgrepa «valseriar» og «normalseriar» har vore framme tidlegare i prosessen. Liturgisk musikkutval valde å velgje vekk den tidlegare skisserte løysinga om valseriar, og Kyrkjemøtet 2015 har heller ikkje vidareført tankane om å finne fram til bestemte valseriar. Fleire omsyn talar *for* dette valet, mellom anna at det kan vere klokt å gje all musikk utanom hovudseriane «same status». Gjennom dette ønskjer Kyrkjerådet å leggje til rette for at kyrkjelydane, både i teorien og i praksis, får eit stort rom for «stadeigen» variasjon og større valfridom.

Då gudstenestereforma tok til å gjelde, la ein vekta på sjangerbreidd som ein berande verdi for musikken i Den norske kyrkja. Kyrkjemøtet 2015 har ikkje brukt ordet «sjangerbreidd» i sak KM 05/15. Her vert snarare *liturgisk musikk* nemnt som ein sjanger. I Den norske kyrkja finn vi no eit spekter av både musikkstilar og sjangertrekk innanfor denne kategorien. Når Kyrkjerådet no rår til at kyrkjelydane held seg til hovudseriane, er det framleis stort rom for å variere musikalsk uttrykk i ei gudsteneste utover det vi har i dei fem hovudseriane. Tilrådinga opnar for framleis variasjon og ulike musikalske uttrykk både i salmesong, gjennom instrumentalmusikk og i andre ledd i gudstenesta. Samstundes er det eit mål at tilrådinga samlar kyrkjelydane om eit felles repertoar av liturgisk musikk, som vi både på kort og lengre sikt kan kalle *folkeeige*.

Kor ofte kan ein nytte liturgisk musikk utanom dei fem hovudseriane, og kva råd vil høyringa gje på dette punktet? I merknadene til kyrkemøtesaka om liturgisk musikk i 2015, sette komiteen opp ulike alternativ til kva for praksis ein skal følgje. Ny musikk som allereie er kjent i ein kyrkjelyd vil vere eit verdfullt supplement ein kan nytte i særskilte gudstenester. Ein ordna praksis for dette vil sikre den attkjenninga forskninga viser har vore etterspurt, og som dei tre siste Kyrkjemøtene har lagt vekt på når det gjeld liturgisk musikk.

Liturgisk musikkutval stiller seg bak forslaget til komiteen som handsama liturgisk musikk under Kyrkjemøtet 2015, om at det enkelte sokneråd søkjer biskopen dersom ein kyrkjelyd ønskjer annan gudstenestemusikk som fast hovudserie, enn musikken i dei tre allmenne hovudseriane. LMU vurderer det slik at Den norske kyrkja sentralt har eit overordna ansvar for at kyrkjelydane, med alle sine medlemmer, kan få høve til å kjenne att dei liturgiske melodiane i ei ordinær gudsteneste. På bakgrunn av dette ligg det i LMU sitt råd i høyringa at vi har felles praksis for godkjenning av liturgisk musikk utanom hovudseriane.

Musikken utanom ordinarieledda

Liturgisk musikkutval har valt ut ti **bønnesvar** frå permen med liturgisk musikk, og rår til at desse vert samla i eit eige kapittel når musikken vert gjeven ut. Desse bønnesvara har musikk av Magnus Beite, Iver Kleive, Trond H.F. Kverno (frå «Missa Agnetis», «Missa infantium» og messemusikken frå 1977), Jo Asgeir Lie, Johan Varen Ugland og «Din vilje skje» frå Zimbabwe. I tillegg to bønnesvar som ikkje finst i permen, skrivne av Odd Johan Overøye i 2012. Bønnesvara er tenkt som ei samling av gode bønnesvar ein kan velgje ut frå til hovudgudstenesta, og som kan supplerast med bønnesvar kyrkjelydane finn det tenleg å nytte. Dersom ein ønskjer å nytte ulike bønnesvar i kyrkjelyden over ein periode, kan ein til dømes byggje inn ein fleksibilitet på dette punktet, ved å gje plass til fleire ulike bønnesvar i den lokale grunnordninga.

Fleire sanglege ledd er tenkt med i den liturgiske musikken som vert gjeven ut i 2017, mellom anna **Halleluja**, bønnesvar og andre sanglege ledd. LMU rår til at ein kan nytte alle dei sju «Halleluja» frå salmeboka på nr. 977.1-7, og at ein i fastetida finn gode alternativ til Halleluja, **Tractus** (eit vers vi syng som svar på evangeliet, i fastetida). Nemnd for gudstenesteliv støttar dette, og oppmodar Kyrkjerådet til å utarbeide ei konkret vegleing knytt til bruken av Halleluja-leddet.

Forslaget legg opp til ei rekkje grep som kan seiast å gjere det enklare å tileigne seg musikken i nattverddelen, enn det som har vore tilfelle etter 2011. Musikken til **prefasjonane og dei andre nattverdbønene** er mellom anna for mange «godt gøymt inne i den store raude permen ein stad». **Prefasjonsdialogen** «Herren vere med dykk (...)» er i forslaget vidareført frå 1977-musikken, det same gjeld musikken til **Truvedkjenninga** og **Fadervår**. Likeeins vert dei to

melodiane til **Innstiftingsorda** vidareførte. **Litaniet** og **Fredslitaniet** vert vidareført. **Velsigninga**, med Benedicamus («Lat oss prisa Herren. Gud vere lova. Halleluja. Halleluja. Halleluja.») eller Salutatio («Herren vere med dykk. Og med deg vere Herren»), vil ha dei same melodiane som i dag. LMU legg til at her kan ein vurdere andre melodiar til «Amen» enn Hovland som vi har i dag.

Vegleiiing og praktisk tilretteleiiing etter vedtaket i 2017

Som vi var inne på under «Musikken utanom ordinarieledda», rår Nemnd for gudstenesteliv til at ein utarbeider ei konkret vegleiiing om Halleluja-leddet. NFG meiner ei slik vegleiiinga er naudsynt, og at dette òg gjeld fleire ledd enn Halleluja. Bakgrunnen for at NFG ber om tydelegare råd når det gjeld Halleluja-leddet, er at i kyrkja vår er tradisjonen med å syngje vers mellom Halleluja ein praksis som gradvis har vakse seg fram att, men utan at gudstenestebøkene har gitt klare retningslinjer og grunngeving. NFG rår til at Kyrkjerådet i ei vegleiiing gir konkrete råd om mellom anna korleis ein kan velge ut vers frå heile bibelteksten, og råd om korleis omkved kan verte utført. Resitasjonsformelen ligg i manus til koralbok bind tre, men utforminga av resitasjonane til Halleluja i Koralbok bind III synest å sprengje den ramma Halleluja-leddet har i hovudgudstenesta. Normen her bør kan hende vere *eitt* vers. I forslaget ligg òg at ein arbeider med å finne gode alternativ til Halleluja, Tractus, i fastetida. Vidare seier Nemnd for gudstenesteliv følgjande om vegleiiinga, i sak NFG 11/15: «Veiledningen bør si noe om hva som er *Kyrie-leddets* funksjon i gudstjenesten, videre om hva som kjennetegner et *Kyrie-litani* til forskjell fra *forbønnslitani*. Det som står om dette i Gudstjenesteboken i dag, må presiseres. Dette må utredes.»

Det vil vere naudsynt å trykke nokre av satsane i to ulike toneartar, i det endelege materialet som kjem ut i 2017.

Høyringa på liturgisk musikk hausten 2015

Alle enkeltpersonar, organisasjonar og andre instansar som ønskjer å svare på høyringa, er velkomne til det. Det enkelte bispedømekontor har gjeve ei særskilt oppmoding til eit representativt utval på 7-9 kyrkjelydar, om å svare på høyringa. By og land er representert i utvalet, samt store og små kyrkjelydar, med og utan korverksemd. Desse høyringsinstansane har no motteke høyringsbrev frå Kyrkjerådet: Om lag hundre kyrkjelydar som har takka ja til å vere høyringsinstans, i tillegg til bispedømeråda, biskopane, utdanningsinstitusjonar, arbeidsgjevar- og arbeidstakarorganisasjonar, samt andre aktuelle instansar.

Høyringa skjer i form av ei Questback-undersøking. I tillegg til høyringsspora i Quest Back og det høyringsdokumentet du no held i handa, følgjer eit hefte med den liturgiske musikken. Undervegs i Questback-undersøkinga er det referert til sidetal i heftet, slik at respondenten enklare kan relatere høyringsspora til musikken i heftet, og det du eventuelt gjer av notatar der. I Questback er det diverre ikkje høve til å mellomlagre undervegs. Dei som ønskjer høyringsspora tilsendt på epost, kan gje melding om det til Hildegunn Opstad Smørgrav i Kyrkjerådet sitt sekretariat, på e-post: hs484@kyrkja.no. Særleg der de er fleire saman om eit høyringssvar, kan det lette arbeidet og samarbeidet at de har sett spora på førehand, før du går inn og svarer i Questback.

Musikken i høyringa vil ikkje vere tilgjengeleg digitalt som notar eller lydfile, av omsyn til rettane til materialet. Høyringsinstansar som har motteke høyringsbrev, får heftet tilsendt per post, og det vert sendt frå Kyrkjerådet i slutten av veke 42. Andre som vender seg til Kyrkjerådet for å svare på høyringa, vil òg få tilsendt eit eksemplar av heftet. *Nattverdbønene* eksisterer førebels berre i kvadratnoteskrift, og vert supplerte med notar i meir moderne notasjon. Notane er ferdig trykte i siste del av oktober, og dei av høyringsinstansane som ønskjer desse tilsendt, kan sende e-post til hs484@kyrkja.no.

Dersom respondenten ikkje kjenner musikken godt nok til å svare på høyringsspørsmåla, eller ikkje ønskjer å svare på spesifikke spørsmål, kan ein tidleg i undersøkinga velgje alternativet «Eg vil kun svare med ein kort respons på inntil 100 ord». Her er det høve til å anten gje respons på grunnlag av høyringsdokumentet og vedlegget med musikken, respons basert på erfaringar frå utprøvinga av den liturgiske musikken i løpet av tida med gudstenestereformen, eller ein kombinasjon.

Når ein høyringsinstans derimot vil velgje det meir omfattande alternativet, «Eg vil ha høve til å svare på alle høyringsspørsmåla (og eventuelt hoppe over nokre spørsmål)», rår vi til at høyringsinstansane på førehand gjer seg kjent med minimum dei fem hovudseriane i heftet med liturgisk musikk som er vedlegg til høyringsdokumentet. Det er ikkje lagt opp til at ein må prøve ut musikken i gudstenester eller andre større samlingar.

To ulike døme på korleis soknerådet kan gå fram for å svare på høyringa:

- Soknerådet inviterer til to samlingar, der ein i løpet av samlingane syng seg gjennom materialet i heftet med liturgisk musikk. Til dømes kan kyrkjemusikaren spele gjennom alle fem hovudseriar i den første samlinga. I løpet av andre samling syng ein gjennom dei ti bønnesvara, nattverddelen og andre sanglege ledd. I nattverddelen er det ein del sanglege ledd som presten, kyrkjemusikaren eller ein god korsongar kan få i oppgåve å messe. Den som skal messe, bør på førehand ha høve til å lære seg melodiane.
- Soknerådet gjev ein person eller eit utval mandat til å setje seg inn i musikken og levere høyringsfråsegna på vegne av kyrkjelyden.